

Спадщина без заповіту. Чи можуть забрати майно та що робити при пропуску терміну

17:42 23.04.2026 Чт
4 хв

За спадщиною важливо звернутися вчасно, підкреслюють юристи

КАТЕРИНА ГОНЧАРОВА

РОМАН СУЛИК

ЕКСПЕРТ

Спадщину в Україні оформлюють у певні терміни (фото: Getty Images)

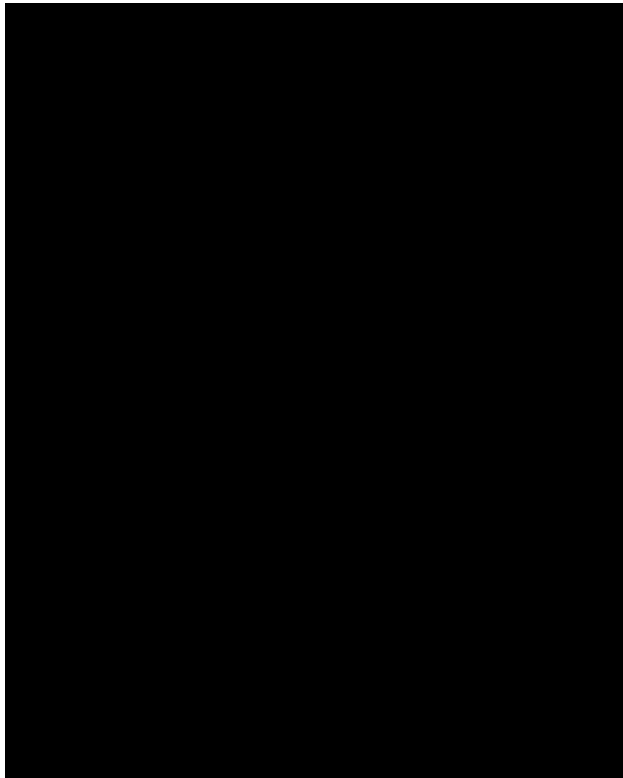
Вступ у спадщину, якщо немає заповіту, нерідко може викликати труднощі через незнання процедури. Чи може держава забрати майно, якщо спадкоємці вчасно не звернулися до нотаріуса, та як діяти тим, хто не встиг подати заяву?

Про алгоритм спадкування за законом і суттєві помилки родичів в коментарі [РБК-Україна](#) розповідає адвокат ЮК "Приходько та партнери" Роман Сулик.

Читайте також: [Як оформити спадщину, якщо спадкоємець перебуває за кордоном](#)

Головне:

- **Черговість спадкування:** закон передбачає 5 черг спадкоємців, де кожна наступна отримує право на майно за відсутності попередньої.
- **Місце відкриття:** зазвичай визначається за останнім місцем проживання померлого (з виключеннями для майна на TOT).
- **Критичний строк:** важливо не пропустити час для подання заяви, інакше процедуру доведеться продовжувати через суд.
- **Автоматичне прийняття:** якщо спадкоємець був зареєстрований за однією адресою з померлим на момент його смерті, він вважається таким, що прийняв спадщину автоматично.
- **Ще одне питання строків:** якщо у встановлений строк ніхто не заявить про свої права, майно може бути визнане відумерлою спадщиною і перейти у власність держави.

Хто за ким отримує спадщину? 5 черг спадкування за законом (інфографіка РБК-Україна)

П'ять черг спадкування: хто має пріоритет

Якщо людина не залишила заповіту, розпорядження майном відбувається виключно за нормами Цивільного кодексу України. Адвокат наголошує, що перескочити через чергу неможливо.

"Прийняття спадщини в Україні можливе за заповітом або за законом. Якщо спадкодавець не залишив заповіт, спадкування відбувається за законом відповідно до положень Цивільного кодексу України. Законодавством передбачено 5 черг спадкоємців", – зазначає Роман Сулик.

За словами експерта, спадкоємці кожної наступної черги закликаються до спадкування лише за умови, що попередні родичі відсутні, відмовилися від майна або не прийняли його у встановлений час.

Який порядок оформлення спадщини?

Етапи:

1. Подання заяви нотаріусу про прийняття спадщини.
2. Відкриття нотаріусом спадкової справи.
3. Видача свідоцтва про право на спадщину спадкоємцю.

Заяву можна подати будь-якому державному або приватному нотаріусу за місцем реєстрації померлого. Наприклад, якщо людина була прописана в Києві, звертайтеся до столичного фахівця, якщо в Запоріжжі – до нотаріуса у цьому місті.

Для переселенців та біженців діють особливі умови: якщо смерть настала за кордоном, заяву подають за пропискою в Україні, а якщо людина була зареєстрована в окупації чи зоні бойових дій – до будь-якого нотаріуса в країні. Коли ж адреса померлого невідома, орієнтуйтеся на місцезнаходження його нерухомого майна.

Що робити з пропущеними строками

Перший крок для родичів – визначити, куди саме звертатися з

документами. Роман Сулик в коментарі РБК-Україна підкреслює, що тут важливо не упустити час.

"Головне для спадкоємців – не пропустити час для подання заяви та визначити місце відкриття спадщини. Воно визначається за останнім місцем проживання померлого", – пояснює адвокат.

Експерт додає, що існують виключення для людей, які померли або мали майно на тимчасово окупованих територіях.

Якщо людина не жила разом із померлим і вчасно не подала заяву, шанси отримати майно залишаються, але процес значно ускладнюється.

"Якщо всі строки було пропущено і спадкоємець не був зареєстрований за однією адресою з померлим, то спадкоємці можуть звернутися до суду для встановлення додаткового строку для прийняття спадщини", – зауважує фахівець.

Коли майно переходить державі

Загалом закон відводить рівно 6 місяців з дня смерті спадкодавця для звернення до нотаріуса. Пропуск цього терміну означає, що поновлювати право на майно доведеться через суд.

Юристи радять не чекати фіналу шестимісячного строку, оскільки той із родичів, хто подасть заяву першим, фактично обирає нотаріуса, який вестиме справу.

Своєчасне звернення допоможе уникнути зайвих судових витрат та самостійно контролювати процес оформлення.

Закон передбачає механізм, за яким майно "йде" з родини, якщо ним ніхто не цікавиться.

"Якщо ніхто у визначений строк не звернувся із заявою про прийняття, то спадщина вважається відумерлою і переходить у власність державі (*відумерла спадщина – майно померлого, яке за рішенням суду передається у власність громади, якщо у нього немає спадкоємців, вони відмовилися від прав або не заявили про них протягом року – ред.*)", – підсумовує Роман Сулик.

Раніше ми писали, як під час війни [оформити спадщину, яка залишилася через бойові дії на окупованій території](#).

Також РБК-Україна розпитало юриста, [чому міф про "зупинку" строків може коштувати вам втрати майна](#).

Важливо: Цей матеріал має виключно ознайомчий характер і не є юридичною консультацією. РБК-Україна не несе відповідальності за дії, вчинені на основі цієї інформації. У разі потреби в правовій допомозі або тлумаченні законодавства рекомендуємо звернутися до кваліфікованого юриста.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Квартири

Юридичні поради

НОВИНИ

ЄС остаточно схвалив 90 млрд євро для України та новий пакет санкцій проти РФ

АНАЛІТИКА

Юлія Акімова, Ростислав Шаправський

Довіра українців до поліції нищиться через мобілізацію: інтерв'ю з Іваном Вигівським

НОВИНИ

Новини України

Війна в Україні

Економіка

Світ

Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

БІЗНЕС

Економіка

Фінанси

Авто

Tech

Енергетика

АНАЛІТИКА

Статті

Інтерв'ю

Точка зору

ЖИТТЯ

Гроші

Зміни

Освіта

Суспільство

РОЗВАГИ

Шоу бізнес

Поради

Гороскопи

Свята

Цікаве

Спорт

LIFESTYLE

Психологія

Їжа

Подорожі

Здорове життя

Мода та краса

UA | EN | RU РБК-УКРАЇНА

[Про компанію](#)

[Редакційна політика і стандарти](#)

[Як стати нашим автором](#)

[Правила користування](#)

[Правова інформація](#)

[Політика конфіденційності](#)

[Контакти](#)

[Команда](#)

[Вакансії в РБК-Україна](#)

[Розмістити рекламу](#)

Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка portalу - <https://www.rbc.ua>. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Portalі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.